

ב"ה

פרשת וירא

- א וירא אליו ד' באלני ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום.
- ב וישא עיניו וירא והנה שלשה אנשים נצבים עליו
וירא וירץ לקראתם מפתח האהל וישתחו ארצה.
- ג ויאמר: אדניו אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבר מעל עבדך.
- ד יקח נא מעט מים ורחצו רגליכם והשענו תחת העץ.
- ה ואקחה פת לחם וסעדו לבכם אחר תעבדו
- ו כי על בן עברתם על עבדכם, ויאמרו: בן תעשה כאשר דברת.
- ז וימחר אברהם האהלה אל שרה ויאמר:
מהרי שלש סאים קמח סלת לוישי ועשי עגות.
ואל הבקר רץ אברהם ויקח בן בקר רך וטוב
וימן אל הנער וימחר לעשות אתו.
- ח ויקח חמאה ותלב וכן הבקר אשר עשה
וימן לפניהם והוא עמד עליהם תחת העץ ויאכלו.

1. רש"י לפסוק ג:

"ויאמר אדני - ... וקראם כולם אדונים ולגדול אמר:

אל נא תעבור וכיוון שלא יעבור הוא יעמדו חבריו עמו, ובלשון זה הוא חול.
דבר אחר קודש הוא. והיה אומר לקב"ה להמתין לו עד שירזע ויכניס את האורחים."

2. בראשית רבה מב ח:

"מבשרי אחזה אלוה¹ - אילולי שעשיתי בן [מלתי את עצמי]

מהיכן היה הקב"ה נגלה עלי, וירא אליו ד"ו."

3. רמב"ן לפסוק א:

¹ איוב יט כו.

"גילוי השכינה אליו למעלה וכבוד לו,

כענין שנאמר במשכן זיצאו ויברכו את העם וירא כבוד ד' אל כל העם²

... ואין גילוי השכינה כאן ובאן לצוות להם מצוה או לדבור כלל".

4. בראשית רבה מח ז :

"רבי ברכיה משום רבי לוי אמר: ישב כתיב. בקש לעמוד. אמר לו הקב"ה: שב.

אתה סימן לבניך, מה אתה יושב ושכינה עומדת כך בניך יושבין ושכינה עומדת על גבן.

כשישראל נכנסים לבתי כנסיות ולבתי מדרשות וקורין קריאת שמע והן יושבים לכבודי

ואני על גבן שנאמר: 'אלהים נצב בעדת אלי'³."

5. למהלך הפרשיות בראשית, הרב בלייכר עמ' 121 :

"ישנו מצב בו גומל אדם חסד מתוך צער ורחמים אנושיים על סבלו של הזולת.

מצב זה כמובן מבטא מדרגה מוסרית מסוימת

אך ניתן גם לומר כי יש בכך חולשה נפשית: קשה לאותו אדם לראות מישהו סובל

ובשל אותו קושי הוא נאלץ לעזור לו".

6. אורות, אורות ישראל א ד :

"עצמות החפץ של היות טוב לכל בלא שום הגבלה בעולם כלל בין בכמות הניטבים ובין

באיכותו של הטוב וזהו הגרעין הפנימי של מהות נשמתה של כנסת ישראל. זאת היא ירושתה

ונחלת אבותיה. הרגש הזה, לפי גדלו, היקפו ועמקו, כן צריך שיהיה מעוטר בחכמה גדולה

ובגבורה כבירה, למען דעת איך להוציאו אל הפעל בכל גווניו... כנסת ישראל בעומק חפצה

איננה מחולקת מהאלהות כלל... וחפצה בהיותה את החפץ האלהי של 'טוב ד' לכל ורחמיו

על כל מעשיו".

7. רמב"ן לפסוק ג :

"והנכון בעיני שקרא את כולם אדונים ופנה אל כל אחד ואחד.

לראשון אמר: 'אם נא מצאתי חן בעיניך'... וכן אמר לשני וכן אמר לשלישי.

לכל אחד בפני עצמו יתחנן 'אם נא מצאתי וגו'... וזה דרך מוסר וכבוד

מרוב חפצו להתנדב עמהם".

8. האלשיך הקדוש לפסוקים ד-ה :

"כי הנה תחת אחד מארבעה סיבות ימנעו אורחים מהתארח אצל בעל הבית:

א. לבל הטריח את בעל הבית בשירותם.

ב. על טורח בני הבית לפנות כלי הבית ומטלטליו ממקום למקום.

ג. לבלתי הפסידו ממון.

² ויקרא ט כג.

³ תהלים פג א.

ד. להיותם נחפזים ללכת לדרכם. על כן על האחד אמר: 'קח נא' – על ידי שליח.
כלומר, כי הרבה שלוחים יש לי לשרת כי רק בעיקר אכילת(כ)ם אעשה בעצמי בפת לחם.
ועל השנית אמר: 'זהשענו תחת העץ שאין שם דבר לפנות.
ועל השלישית אמר: 'זאקחה פת לחם' שאין בזה הוצאה רבה.
ועל הרביעית אמר: 'אחר תעברו' שהוא אחר סמוך".

9. שבת קכז ע"א:

"אמר רב יהודה אמר רב: גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכנה,
דכתיב: 'זיאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגו'".
אמר רבי אלעזר: בא וראה שלא כמדת הקב"ה מדת בשר ודם.
מדת בשר ודם – אין קטן יכול לומר לגדול: המתן עד שאבא אצלך,
ואילו בהקב"ה כתיב: 'זיאמר ד' אם נא מצאתי וגו'".

10. מהר"ל, נתיבות עולם ב' אהבת הרע א עמ' נ:

"כי דבר זה שאוהב הבריות הוא אהבת ד' יתברך גם כן,
כי מי שאוהב את אחד אוהב כל מעשה ידי אשר עשה ופעל,
ולפיכך כאשר אוהב את ד' יתברך אי אפשר שלא יאהב את ברואיו,
ואם הוא שונא הבריות אי אפשר שיאהב ד' יתברך אשר בראם.
וכן כבוד חבירו אשר נברא בעלם אלהים נחשב כבוד המקום".

11. מידות הראיה אהבה ג:

"זאי אפשר שלא להתמלא אהבה לכל בריה, שהרי שפע אור ד' בכל הוא מאיר,
והכל הוא התגלות חמדת נועם ד' – 'חסד ד' מלאה הארץ'⁴."

12. שם ח:

"אף על פי שלפעמים אהבת הבריות מקפת היא את הכל,
ונכנס גם רשע בכלל האהבה (שאוהבים גם אנשים רשעים),
אין זה מגרע כלל משנאת הרע, אדרבא היא מחזקת אותה,
שהרי ודאי לא מצד הרשעות של הרע הוא נכנס בכלל האהבה,
אלא מצד חלק הטוב שבו, שהאהבה אומרת שהוא נמצא בכל מקום,
וכיוון שמפרידים את חלק הטוב לאהבה אותו,
נשארה השנאה לחלק הרע מפולשת וגמורה".

13. תנחומא וירא ד:

"זירא וירץ לקראתם – אמר לו הקב"ה:

בשכר שלש ריצות שרצת אני ארוץ לפני בניך שלש ריצות בשעת מתן תורה.

⁴ תהלים לג ה.

ואלו הן שלש ריצות של אברהם:

זירא וירץ לקראתם, זאל הבקר רץ אברהם, זימהר לעשות אתו.

מה פרע לבניו בסיני?

שנאמר: זיאמר ד' מסיני בא זרח משעיר למו הופיע מהר פארן⁵.

אתה אמרת להן זיקח' – אני נותן לבניך מצוות פסח שנאמר: זיקחו להם איש שה⁶...

אתה אמרת 'מעט' – אני אגרש את שונאיהן מעט מעט

שנאמר: 'מעט מעט אגרשנו מפניך'⁷...

אתה אמרת זרחצו רגליכם' – אני ארחצם מכל טומאה

שנאמר: 'אם רחץ ד' את צאת בנות ציון'⁸.

14. אורות, אורות ישראל שם:

"זה הטוב הוא הסוד של הגאולה, המוכרחת לבוא,

הטוב מוכרח לנצח את הכל, והחפץ העמוק והמוטבע של הטוב

והשיקוק הפנימי לו בעצם תוכיות נשמת האומה,

המתבלט בתפילת האומה הפנימית מסמיך לה את הגאולה."

⁵ דברים לג ב.

⁶ שמות יב ג.

⁷ שם כג ל.

⁸ ישעיהו ד ד.